

AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 8

28 de gener del 2001

EL VALLÈS OCCIDENTAL

7

EGARA, SEU EPISCOPAL

En una làpida de l'església de Santa Maria consta que l'any 139, abans de Crist, el *Municipium Flavium Egara* la dedica a l'emperador Antoni Pius. Això ens fa considerar el poblat d'una certa importància d'Egara, que ja té la categoria de municipi romà. Segurament hi hagué el precedent d'un establiment més primitiu. La situació en un replà, sobre la confluència dels torrents Monner i Vallparadís seria l'ocupació idònia d'un nucli ibèric, del qual procedeix el nom.

En el segle IV hi ha una comunitat cristiana, ja amb força per a construir una església (ens queda el paviment de mosaic davant de Santa Maria) i també un petit baptisteri descobert i excavat el 1947. La importància de la població va creixent, i pels volts de l'any 450 es crea el bisbat d'Egara, segregant part del territori del de Barcelona. El primer prelat en fou Irineu, clergue barceloní. Coneixem el nom de sis bisbes (la relació és incompleta) per constatar la seva presència en els concilis provincials. Precisament el Concili de l'any 614 es féu en la seu d'Egara. En el segle VI ja s'havia edificat una església episcopal, segurament dedicada a Santa Maria, sobre l'emplaçament de la primitiva. El baptisteri fou traslladat a una petita edificació dedicada a Sant Miquel. La darrera notícia d'Egara com a bisbat, fou del prelat Joan, dels anys 683 al 693.

Les invasions musulmanes i el caos ocasionat per la desaparició del domini visigòtic, ens dona el silenci sobre Egara i el seu bisbat. La següent repoblació ja s'inicià entorn del castell termenat de Terrassa. Inclús ja en el segle IX es gestionà la restauració del bisbat, ja des de Terrassa, però un capítular de Carles el Calb del 874, tanca definitivament l'afer a favor de Barcelona.

De les construccions episcopals ens queden: el paviment de mosaic i el baptisteri de la primera església, l'absis de la segona església de Santa Maria, el baptisteri de Sant Miquel i l'absis i el transsepte de l'actual parròquia de Sant Pere. Són unes bones mostres per estudiar l'evolució de l'arquitectura des del temps romà, fins a l'aparició del romànic.

ESGLÉSIA DE SANTA MARIA

Després de la desfeta d'al-Mansur apareix ja documentada l'església de Santa Maria de Terrassa, el 1017. Posteriorment, el 1082 s'hi establí una canònica agustiniana i el 1112 passà a dependre de Sant Ruf d'Avinyó. En aquest moment té lloc la seva consagració.

L'església de Santa Maria ocupa l'emplaçament de la primitiva església paleocristiana, i és un bonic exemplar de l'arquitectura romànica. Té planta de creu llatina, amb una sola nau longitudinal, transsepte i cimbori vuitavat sobre el creuer, cobert amb cúpula sobre petxines. Al damunt hi ha el campanar quadrat, de dos pisos, amb una finestra en les cares inferiors i geminades en el superior. Façana oest senzilla. Murs ornats amb arcuacions i bandes llombardes. Absis quadrat exteriorment i amb planta de ferradura per l'interior, aprofitat de l'anterior construcció pre-romànica. L'absis era cobert amb pintures murals, ja en estil gòtic, representant escenes de la vida de la Verge. El 1937 foren arrencades, quedant al descobert les pintures romàniques anteriors.

A l'extrem sud del transsepte, en una fornícula excavada a l'interior del mur, es conserven les pintures que relaten l'assassinat de Tomas Becket, arquebisbe de Canterbury, per ordre del rei Enric II d'Anglaterra, fet ocorregut el 1170. Tomàs fou canonitzat pel Papa Alexandre III el 1173. És de notar que sols una vintena d'ans després ja se li donava culte aquí.

Al costat sud de l'església, adossada a la nau, hi ha una petita galeria, molt simple i tosca.

En excavacions a l'interior de l'església s'hi descobriren unes capelles funeràries i un petit baptisteri que corresponien a la primera construcció.

Es conserven aquí uns retaules gòtics de gran categoria. El dels sants Abdon i Senén, obra de Jaume Huguet del 1460; el de Sant Miquel, obra de Jaume Cirera i Guillem Talarn (mitjan segle XV), i fragments del de Sant Pere, de Lluís de Borrassà (1411).

BAPTISTERI DE SANT MIQUEL

Obra del segle VI, refeta després de la invasió musulmana. És de planta quadrada a l'exterior i de ferradura a l'interior. Les vuit columnes que sostenen la cúpula són de diferent gruix i de diverses classes de pedra: 4 capitells romans i 4 de visigòtics. Sota la cúpula hi ha la piscina del baptisteri reconstruïda. Sota l'absis hi ha una cripta amb una capella absidial de tres lòbuls.

Als volts del presbiteri hi ha pintures murals amb figures de la visió d'Ezequies.

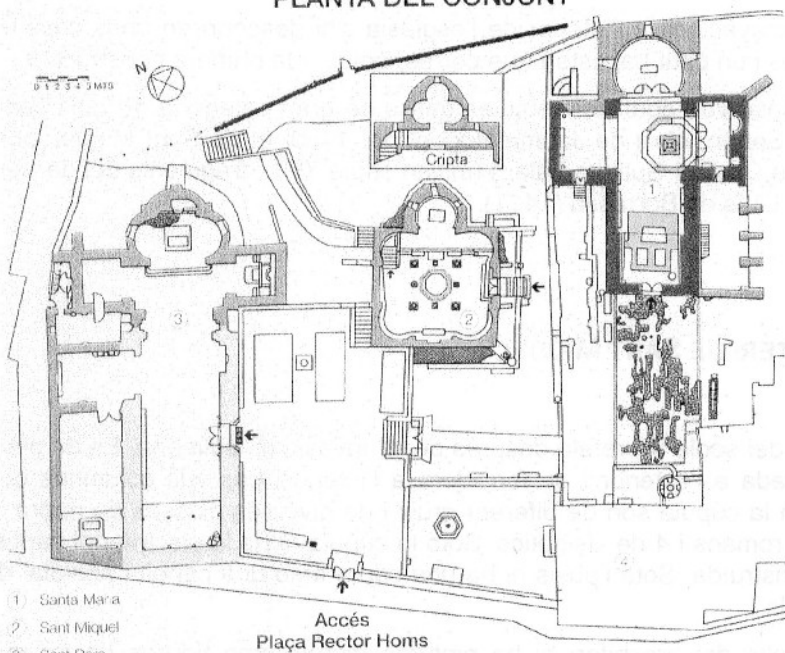
ESGLÉSIA DE SANT PERE

Era, i és encara, l'església parroquial. Conserva la capçalera antiga, trevolada, bé que l'absis central és cegat interiorment per un retaule de pedra pre-romànic, que serva restes de pintures dins i a l'exterior de les fornícules. Entre els absis i la nau s'aixeca un transsepte elevat pre-romànic.

El presbiteri té un paviment de mosaic medieval, en bona part original, i la resta reconstruït en el curs de les obres de restauració dels anys 1895-1896, imitant les formes decoratives originals.

En el segle XII es reconstrueix l'església, adaptant-hi una nau de tipus romànic. Campanar de cadireta sobre la façana Oest i altre a l'est. La porta, en el lateral sud, és amb arquivoltes llises en degradació per a salvar el gruix del mur.

PLANTA DEL CONJUNT

ETAPES CONSTRUCTIVES

- Període alt medieval (s.IV-VII)
- Període al medieval (fins al s.XI)
- Període romànic (p.r.s.XIII)
- Període romànic (f.s.XIII)
- Períodes posteriors

II. Il·lustració del fulletó Terrassa. Conjunt monumnetal de les esglésies de Sant Pere, editat per l'Ajuntament de Terrassa. A sota paviment del presbiteri.

